

UDKAST

28. januar 2022

til

Forslag

til

Lov om ændring af lov om offentlige betalinger m.v.
(Mulighed for økonomisk kompensation ved svindel med Nem-
konto)

§ 1

I lov om offentlige betalinger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 5 b indsættes:

”§ 5 c. Finansministeren kan fastsætte regler om, at private udbetalere skal betale et gebyr ved anvendelse af det efter § 4 etablerede kontoregister og i medfør heraf udviklede Nemkontosystem. Gebyret skal dække udgifter til kompensationsordning efter § 6 a.

Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler for vilkår for gebyret, herunder gebyrets størrelse og ændring af tilslutningsvilkår for de private betalere.

§ 5 d. Gebyr fastsat efter § 5 c kan ikke overstige 0,04 kroner pr. komplettering.”

2. Efter § 6 indsættes:

»§ 6 a. Finansministeren kan fastsætte regler om økonomisk kompensation til fysiske personer omfattet af § 1, stk. 1, der ikke har modtaget retmæssig udbetaling i forbindelse med svindel eller fejl ved anvisning eller ændring af Nemkonto. Ministeren kan fastsætte regler om, at der ikke kan udbetales kompensation til fysiske personer, som er fuldt kompenseret på anden vis eller som har handlet uagtsomt eller forsætligt. Ministeren kan fastsætte regler om sagsbehandlingen, herunder at anmodningen skal indgives inden for et nærmere fastsat tidsrum, genoptagelse og videregivelse og indhentning af relevante oplysninger. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af anmodning om kompensation, herunder at dette skal ske digitalt, samt om, at forholdet skal være politianmeldt forud

for, at sagsbehandlingen begyndes, i umiddelbar forlængelse af kendskab til det kriminelle forhold.

Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler om, at afgørelse om kompensation ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Finansministeren kan fastsætte regler om indtræden i skadelidtes krav mod skadevolder, i det omfang der udbetales kompensation til skadelidte.

Stk. 4. Finansministeren kan fastsætte regler om kompensation til personer efter stk. 1, hvor forholdet er begået før lovens ikrafttrædelse.

Stk. 5. Finansministeren kan fastsætte regler om, hvilken myndighed der skal forestå sagsbehandlingen.”

3. Tre steder i § 12, ændres ”§§ 1-8” til: ”§§ 1-5 og §§ 6-8”.
4. To steder i § 12, ændres ”§§ 1-7” til: ”§§ 1-5 og §§ 6-7”.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 2022.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Oprettelse af gebyrordning for en ny kompensationsordning
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Ny kompensationsordning for fejl og svindel med NemKonto
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.3. Sagsbehandling
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål
4. De økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
 - 4.1. Økonomiske konsekvenser
 - 4.2. Implementeringskonsekvenser
 - 4.2.1. Syv principper for digitaliseringsklar lovgivning
 - 4.2.2. Princip 1: Enkle og klare regler

- 4.2.3. Princip 2: Digital kommunikation
- 4.2.4. Princip 3: Muliggør automatisk sagsbehandling
- 4.2.5. Princip 4: Sammenhæng på tværs - ensartede begreber og genbrug af data
- 4.2.6. Princip 5: Tryk og sikker datahåndtering
- 4.2.7. Princip 6: Anvendelse af offentlig infrastruktur
- 4.2.8. Princip 7: Forebygger snyd og fejl
- 5. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
- 6. De administrative konsekvenser for borgere
- 7. De klima- og miljømæssige konsekvenser
- 8. Forholdet til EU-retten
- 9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 10. Sammenfattende skema

1. Indledning

På baggrund af konkrete tilfælde af svindel med NemID, har der siden sommeren 2020 været særlig fokus på forurettede borgeres retsstilling i forbindelse med identitetstyveri. Der har været særlig fokus på det økonomiske aspekt, i forhold til hæftelse, kompensation og erstatning. Den retlige regulering hører under flere ministeriers ressortområder, og der blev derfor nedsat en arbejdsgruppe i maj 2021 repræsenteret af Erhvervsministeriet, Justitsministeriet og Finansministeriet v/Digitaliseringsstyrelsen, som skulle undersøge retstillingen og opstille forslag til eventuelle forbedringer.

Arbejdsgruppens gennemgang viser, at der generelt er et højt beskyttelsesniveau, da en borger som udgangspunkt ikke hæfter, hvis en kriminel har svindlet med vedkommendes NemID, og borgeren er uden skyld heri. På trods af dette oplever borgere udfordringer med at afvise økonomiske forpligtelser, der er indgået af kriminelle, på borgerens vegne. Denne udfordring vil kunne imødekommes ved en kommunikationsindsats, der gør opmærksom på de gældende regler. Arbejdsgruppen har derudover kunnet konkludere, at retstillingen er uklar ved svindel ved anvisning af NemKonto, som kan medføre, at borgere risikerer at hæfte økonomisk, på trods af at de ikke har handlet uagtsomt.

NemKonto-systemet er det fælles, offentlige udbetalingssystem. Det er en database, som kobler identifikationsnummer, herunder CPR/CVR-nummer, til den bankkonto, som borgeren eller virksomheden har anvist som sin NemKonto. Offentlige myndigheder kan ved hjælp af systemet udbetale penge til borgere og virksomheder via et CPR/CVR-nummer uden at kende borgeren eller virksomhedens kontonummer. Overførslen sker fra den enkelte myndigheds bankkonto til betalingsmodtagerens NemKonto. Oprindeligt blev systemet udviklet til brug i offentligt regi, men siden 2008 har også private virksomheder, mod betaling og på nærmere fastsatte vilkår, kunnet blive tilsluttet systemet.

Det kan generelt anføres, at der ikke findes entydige begreber for svindel med NemKonto/MitID/NemID. Eksempelvis mangler der gerningskoder på politiets registrering af anmeldelser på området, og der er uens praksis hos banker og andre finansielle institutioner.

Svindler med anvisning af en NemKonto er bl.a. sket i forlængelse af identitetstyveri, hvor en svindler får adgang til en borgers NemID eller MitID. Svindleren har derefter kunnet anviser sin egen konto som borgerens NemKonto og derved ville pengeoverførsler til borgeren, der foretages via NemKonto-systemet, ende på svindlerens konto. Fejl ved anvisning af en NemKonto kan ske ved indtastning af en borgers oplysninger i NemKontoregisteret.

For at styrke borgernes retsstilling og tillid til de offentlige systemer foreslås det, at lovgivningen ændres, således at staten kompenserer borgeren for udbetalinger, som borgeren uforskyldt ikke har modtaget grundet svin-
del med oplysninger i NemKonto-systemet. Det foreslås, at kompensatio-
nen af de private udbetalinger kan finansieres ved hjælp af en gebyrord-
ning. Kompensationsordningen vil kunne omfatte forhold før lovens
ikrafttræden. Dette betyder at der vil kunne udbetales kompensation med
tilbagevirkende krav.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Oprettelse af gebyrordning for en ny kompensationsordning

2.1.1. *Gældende ret*

Der findes i dag ikke en hjemmel til at pålægge de private udbetalere et gebyr til at kunne dække den foreslåede kompensationsordning til kompensation af borgere, der har mistet en retmæssig udbetaling fra en privat udbetaler ved svindel med NemKonto.

2.1.2. *Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

Der er mulighed for at oprette en gebyrordning for at finansiere den foreslåede kompensationsordning. Gebyrordningen kan pålægges de private betalingsformidlere, som anvender NemKonto-systemet. Betalingsforpligtelsen kan reguleres i tilslutningsvilkårene eller kan reguleres på anden vis. Tilslutning til NemKonto-systemet er en frivillig service, som betalingsformidlerne kan anvende efter eget ønske mod betaling for at lette administrative byrder. I første omgang vil kompensationsordningen dækkes af offentlige midler, men Finansministeren kan på et senere tidspunkt effektuere den foreslåede gebyrordning.

Finansministeren gives bemyndigelse til at fastsætte de nærmere forhold omkring den foreslåede gebyrordning. Gebyrordningen vil kun omfatte kompensation til betalinger fra private udbetalere. Kompensation for offentlige betalinger dækkes af offentlige midler.

2.2. Ny kompensationsordning for fejl og svindel med NemKonto

2.2.1. *Gældende ret*

NemKonto er reguleret af lovbekendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007 om offentlige betalinger mv. og bekendtgørelse nr. 647 af 13. april 2021 om NemKonto-ordningen.

Der findes i dag ikke et entydigt regelsæt for, hvordan en borger kan kompenseres for en mistet udbetaling, der er forårsaget af en fejl eller svindel med NemKonto-systemet.

Svindel ved anvisning eller ændring af NemKonto kan ske ved at borgerens NemID eller MitID bliver kompromitteret. Når svindleren har fået adgang til borgerens NemID eller MitID, kan denne forsøge at ændre borgerens NemKonto til sin egen konto via selvbetjeningen.

Der er tre måder hvorpå en borger kan opdatere sin NemKonto: Ved indberetning via NemKonto-systemets selvbetjeningsløsning, via det pengeinstitut hvor kontoen, der ønskes anvist, føres eller ved henvendelse til den

offentlige myndighed, som borgeren modtager betaling fra, jf. bekendtgørelse om NemKonto-ordningen § 23, sk. 1, nr. 1-3. På nuværende tidspunkt sendes der et aktiveringsbrev til borgeren, når der sker ændring af NemKonto via en offentlig myndighed eller via selvbetjeningsløsningen. Brevet sendes fysisk til borgerens folkeregisteradresse, og indeholder en kode, som skal benyttes for at godkende ændringen af NemKonto. Aktiveringsbreve anvendes ikke ved anvisning via et pengeinstitut, idet borgeren skal være kunde i pengeinstituttet for at kunne anvise en konto, der føres i pengeinstituttet. Bankerne er i den forbindelse forpligtet til at identitetssikre deres kunder udover NemID/MitID, hvorfor der på nuværende tidspunkt ikke er indført aktiveringsbreve på bankernes område. Aktiveringsbreve for ændringer i selvbetjeningsløsningen er et sikkerhedstiltag der er tilføjet den 19. april 2021, og tidligere anvisninger eller ændringer af NemKonti, vil derfor ikke have udløst et aktiveringsbrev. Ændringer af NemKonto foretaget af offentlige myndigheder har altid udløst et aktiveringsbrev.

I bekendtgørelse nr. 899 om NemID med offentlig digital signatur, fremgår det af § 3, at der er en række betingelser, som borgeren skal overholde for at besidde NemID. Eksempelvis må borgeren som udgangspunkt ikke videregive sit NemID til en anden. Betingelserne skal ses som retningslinjer for korrekt adfærd i forhold til anvendelsen af NemID. Dette indgår i domstolenes samlede vurdering af, om indehaveren hæfter for tredjemands uberettigede brug af NemID, under hvilke omstændigheder tredjeemand er kommet i besiddelse af indehaverens NemID, brugernavn og adgangskode.

MitID er arvtageren for NemID. Den nye løsning blev lanceret den 6. oktober 2021 og forventes fuldt implementeret i 2022. I bekendtgørelse vedrørende forvaltning af MitID er der fastsat regler om, at borgere skal håndtere MitID sikkert og forsvarligt, således at privatpersonen i sin håndtering af MitID foretager nødvendige foranstaltninger, som sikrer mod misbrug af privatpersonens digitale identitet. Reglerne afspejler i høj grad de samme regler som i NemID.

Private virksomheder er ikke koblet til NemKonto-systemet på samme måde som offentlige myndigheder. Private virksomheder er koblet til systemet via betalingsformidlere, som mod gebyrbetaling har adgang til at lave opslag i NemKonto-systemet.

I dette setup iværksættes en komplettering, det vil sige et match mellem CVR/CPR-nummer og det kontonummer, som er anvist som NemKonto. På baggrund af dette match forestås udbetalingen fra virksomhedens bank til modtagerens bank. Private udbetalere kan mod betaling og på nærmere fastsatte vilkår anvende NemKonto-systemet til formidling af udbetalinger til betalingsmodtagerens NemKonto, jf. lov om offentlige betalinger § 5 a,

stk. 1 og Digitaliseringsstyrelsens standardvilkår for Private Betalingsformidlers tilslutning til og anvendelse af NemKonto for Private udbetalere.

Der er ikke krav om, at private virksomheder skal anvende NemKonto-løsningen til fx lønudbetaling, og modtagere af private udbetalinger kan ligeledes fravælge, at udbetalinger fra private virksomheder bliver udbetalt til betalingsmodtagerens NemKonto, jf. lov om offentlige betalinger § 5 a, stk. 3. Det fremgår af tilslutningsvilkårene, at forinden der første gang sker udbetaling til en betalingsmodtager via NemKonto-systemet, skal denne underrettes om, at betalinger fremover vil ske til dennes NemKonto. Betalingsmodtageren kan ved meddelelse til den private udbetaler herefter frabede sig dette.

Fejl ved anvisning eller ændring af NemKonto, kan ske ved, at borgeren taster et forkert kontonummer i NemKonto-systemets selvbetjeningsløsning, eller en medarbejder i en offentlig myndighed taster et forkert kontonummer ved borgerens henvendelse til myndigheden. I det sidste tilfælde skal opdateringen af en NemKonto godkendes af en anden autoriseret sagsbehandler hos den offentlige myndighed, eller ved en lignende kontrolforanstaltning, jf. NemKonto-bekendtgørelsens § 28. I begge tilfælde sendes der et aktiveringsbrev til borgeren, hvorpå kontonummeret er angivet. Det antages, at de fleste fejl opdages på denne måde.

Kompensationsordningen dækker kun fejl og svindel ved *anvisning* og *ændring* af NemKonto. Dette er begrundet i, at der er forskel på, om fejlen sker i NemKontosystemet, eller om fejlen sker uden for NemKontosystemet, fx når en sagsbehandler i forbindelse med en udbetaling indtaster et forkert CPR-nr. Først efter indtastning af CPR-nr. vil NemKontosystemet blive aktiveret.

Hvis fejlen sker i NemKontosystemet, vil den manglende udbetaling kunne kompenseres via den foreslåede kompensationsordning.

Hvis CPR-nr. fejlindtastes, omfattes dette ikke af ordningen, da fejlen ikke sker ved anvisningen eller ændring i NemKontosystemet. Borgeren vil i stedet skulle kontakte myndigheden, som bør genudbetale, da beløbet efter NemKonto er udbetalt korrekt, men til en anden borger, da CPR-nr. var forkert allerede inden udbetalingen sker.

2.2.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås at der indføres en kompensationsordning for borgere, der har mistet en berettiget udbetaling pga. fejl eller svindel med anvisning eller ændring af en NemKonto. Ved ændring af NemKonto forstås både egentlige ændringer af oplysninger, men også sletning eller ændringer i bredere forstand.

En samlet ordning, der gælder for både de offentlige og private udbetalinger findes mest hensigtsmæssig, da retstillingen i så fald vil være ens for de forurettede borgere, uanset udbetalingens ophav. En afledt fordel af dette vil være, at borgerne kun skal henvende sig ét sted, for at få deres sag vurderet, samtidig med, at der sikres en ens praksis.

Kompensationsordningen vil dække de tilfælde, hvor der opstår fejl i NemKonto-systemet, som resulterer i, at en udbetaling er indgået på en forkert NemKonto. Dette kan både være tekniske fejl eller fejl ved indtastning af en NemKonto.

Kompensationsordningen vil også dække svindelsager, hvor personer urettigt har foretaget ændringer i NemKonto-systemet. Dette kan både være svindlere, som har ændret borgernes NemKonto eller ændringer i andre dele af NemKonto-systemet. Kompensationsordningen vil derimod ikke dække svindel, der er omfattet af de aftaleretlige ugyldighedsgrunde som fx falsk eller tvang. I sådanne tilfælde vil forholdet skulle afgøres efter de obligations- og aftaleretlige regler.

Det forventes, at kompensationsordningen som udgangspunkt vil have tilbagevirkende kraft for svindelsager 10 år tilbage før lovens ikrafttræden. Den nærmere periode vil blive fastsat ved bekendtgørelsen.

2.3. Sagsbehandling

2.3.1. Gældende ret

Der findes i dag ikke en kompensationsordning for svindel med NemKonto.

2.3.2. Finansministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den foreslåede kompensationsordning skal administreres af en udvalgt myndighed. I første omgang vil denne myndighed være Digitaliseringsstyrelsen, men kompensationsordningen vil på sigt kunne blive administreret af en anden myndighed.

Det vil være de borgere, som har oplevet svindel med NemKonto, der skal kontakte Digitaliseringsstyrelsen for at oprette en kompensationssag. Kontakten vil skulle foregå gennem Digital Post. Efter borgeren har opdaget svindlen og fået spærret sin NemID/MitID, kan borgeren få oprettet et nyt NemID/MitID. Når borgeren har et nyt NemID/MitID vil borgeren kunne skrive til Digitaliseringsstyrelsen ved hjælp af Digital Post.

De borgere, som ikke er tilmeldt Digital Post, vil kunne kontakte Digitaliseringsstyrelsen telefonisk for at få anvist en alternativ måde at påbegynde sagen hos Digitaliseringsstyrelsen.

Såfremt en anden myndighed overtager sagsbehandlingen, vil en lignende proces skulle etableres.

Digitaliseringsstyrelsen har brug for en række dokumenter for at behandle sagen. Der skal bl.a. foreligge en politianmeldelse af svindlen med NemID/MitID/NemKonto. Dette gælder både for nye og ældre sager. Anmeldelsen skal være foretaget i umiddelbar forlængelse af den konstaterede svindel.

Der skal også foreligge dokumentation for, at borgeren er berettiget til den pågældende udbetaling, som uberettiget er udbetalt til en svindlet NemKonto. Dette gælder både for offentlige ydelser, fx folkepension, og for private udbetalinger, fx løn fra en privat arbejdsgiver.

I de tilfælde, hvor oplysningerne vedrører offentlige ydelser, vil Digitaliseringsstyrelsen i første omgang søge disse oplysninger udleveret.

Der vil kunne være tilfælde, hvor borgeren må indsende dokumentation for berettigelsen til udbetalingen. Dette kan fx være i tilfælde af løn fra en offentlig eller privat arbejdsgiver.

Afgørelsen om compensation træffes på baggrund af en skønsmæssig vurdering. I denne vurdering indgår blandt andet borgerens uagtsomhed. Som led i uagtsomhedsvurderingen bør det blandt andet indgå, under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens oplysninger, om indehaveren havde haft kendskab til, at tredjemand var kommet i besiddelse af de pågældende oplysninger, og om indehaveren havde gjort, hvad der var muligt for at forhindre misbrug, fx ved at spærre sit NemID så hurtigt som muligt.

3. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål

Lovforslaget medvirker til at sikre, at Danmark fortsat lever op til delmål under Verdensmål 1 (Afskaf fattigdom) og 16 (Fred, retfærdighed og stærke institutioner). Det sikres navnlig ved at hindre, at fattige og udsatte borgeres adgang til sociale sikringssystemer udhules af it-relateret identitetstyveri.

Lovforslaget bidrager til at sikre, at offentlige institutioner opleves som ansvarlige i forhold til at tage hånd om borgere, der rammes af digitaliserings skyggesider. Lovforslaget bidrager således direkte til at sikre, at der fortsat er en høj andel af befolkningen, der giver udtryk for at være tilfreds med deres oplevelse af et offentligt digitalt system.

4. De økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4.1. Økonomiske konsekvenser

Lovforslaget vil medføre udgifter for Digitaliseringsstyrelsen både i form af udgifter til henholdsvis lønsum og kompensation af offentlige udbetalinger. Finansieringen af forslaget vil holdes inden for Digitaliseringsstyrelsens egen ramme.

Udgifter til kompensation for private betalinger kan, såfremt finansministeren fastsætter regler herom, finansieres af den foreslåede gebyrordning. Indledningsvist vil kompensationen finansieres af Digitaliseringsstyrelsen. Lønsummen for Digitaliseringsstyrelsen vil dække sagsbehandlingen for den samlede kompensationsordning.

Der lægges op til, at opgaven med at sagsbehandle borgerhenvendelser placeres hos Digitaliseringsstyrelsen. Opgaven kan på et senere tidspunkt eventuelt flyttes til en anden myndighed.

Omfanget af uautoriserede overførsler via NemKonto er behæftet med stor usikkerhed, da denne type svindel ikke registreres særskilt hos politiet. Omfanget forventes dog fremadrettet at være begrænset, da der 19. april 2021 blev tilføjet et ekstra godkendelsestrin ved ændring af NemKonto. En NemKonto anvist via selvbetjeningsløsningen er herefter først aktiv, når kontoen er aktiveret via kode angivet i et fysisk fremsendt aktiveringsbrev.

Det samlede ressourcetræk for sagsbehandlingen vurderes på baggrund af den estimerede sagspulje ikke at overstige 2-4 årsværk. Der vil i 2022 og 2023 dog være behov for ekstra ressourcer til dels etablering og håndtering af bagudrettede sager. Årsværkene går på tværs af kompetenceprofiler, og beregner sig derfor ikke udelukkende til at være årsværk til sagsbehandling. Udgifter til kompensation vurderes endvidere ikke at overstige 2 mio. kr. årligt, dog højere i de første år, hvor der træffes afgørelser i bagudrettede sager.

Lønsum estimeres i 2022 til at ligge inden for et spænd på 2,3 - 4,6 mio. kr. i 2023, til 2,7 - 5,4 mio. kr. i 2024, til 1,5 - 3 mio. kr. og i 2025 til 1,5 - 3 mio. kr.

Udgifter til udbetaling af kompensation estimeres i 2022 til at ligge inden for et spænd på 1,5 - 3 mio. kr., i 2023 til 2 - 4 mio. kr., i 2024 til 1 - 2 mio. kr. og i 2025 til 1 - 2 mio. kr.

4.2. Implementeringskonsekvenser

Lovforslaget vil medføre organisatoriske implementeringskonsekvenser for Digitaliseringsstyrelsen, da der fremadrettet skal ske sagsbehandling af borgerhenvendelser i forbindelse med den nye kompensationsordning.

Lovforslaget vil også medføre databeskyttelsesmæssige implementeringskonsekvenser, da de nye sager vedrører borgernes personoplysninger. Sagsbehandlingen vil foregå i en særlig enhed og adgangen til borgernes persondata vil være begrænset ved hjælp af sikkerhedsgrupper.

Det forventes, at Digitaliseringsstyrelsen vil kunne udveksle oplysninger med både politiet og Udbetaling Danmark om henholdsvis borgernes politianmeldelser og borgernes berettigelse til eventuelle offentlige ydelser. Udvekslingen af oplysninger sker i overensstemmelse med de databeskyttelsesmæssige regler og begrænses i adgang til de medarbejdere, som behandler sager om kompensation for svindel med NemKonto.

4.2.1. Syv principper for digitaliseringsklar lovgivning

Det vurderes nedenfor, hvorledes lovforslaget lever op til principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

4.2.2. Princip 1: Enkle og klare regler

Efter princip 1 bør lovgivningen være enkel og klar, så den er let at forstå for borgere og virksomheder. Som lovgivningen er i dag risikerer borgere at lide det økonomiske tab, hvis de svindles for udbetalinger via NemKonto, ligesom reglerne i dag ikke er klart formuleret for så vidt angår private udbetalinger via NemKonto.

Det vurderes på den baggrund, at den foreslåede ændring vil gøre det klart og entydigt, at borgere, der kan dokumentere, at de uden skyld er blevet svindlet for udbetalinger via NemKonto – uagtet om den udbetalende myndighed er offentlig eller privat - ikke skal lide det økonomiske tab.

4.2.3. Princip 2: Digital kommunikation

Efter princip 2 skal lovgivningen understøtte, at der kan kommunikeres digitalt med borgere og virksomheder.

Kontakten mellem borgeren og Digitaliseringsstyrelsen vil foregå gennem Digital Post. Borgeren kan via Digital Post henvende sig til Digitaliseringsstyrelsen for at få oprettet en sag om kompensation for svindel med NemKonto. Efterfølgende korrespondance vil også foregå gennem Digital Post.

For de borgere, som ikke er tilmeldt Digital Post, kan man kontakte Digitaliseringsstyrelsens telefoniske hotline, for at få hjælp til en alternativ måde til at opstarte sagen om kompensation for svindel med NemKonto.

4.2.4.Princip 3: Muliggør automatisk sagsbehandling

Efter princip 3 bør lovgivningen understøtte, at administrationen af lovgivningen kan ske helt eller delvist digitalt (automatisk sagsbehandling) og under hensyntagen til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed.

Da sagernes karakter forudsætter, at afgørelsen træffes på baggrund af individuel sagsbehandling, samt at det vurderes, at sagsbehandlingen håndteres mest hensigtsmæssigt ved manuelle afgørelser, vurderes princippet at måtte fraviges.

4.2.5.Princip 4: Sammenhæng på tværs - ensartede begreber og genbrug af data

Efter princip 4 bør der være sammenhæng på tværs med ensartede begreber og genbrug af data. Da der ikke indføres nye begreber eller nye indberetningskrav vurderes princippet ikke at være relevant for lovforslaget.

4.2.6.Princip 5: Tryk og sikker databehandling

Princip 5 forudsætter en høj grad af digitalisering, og at datasikkerhed prioriteres højt af myndighederne. Ændringsforslaget indeholder hjemmel til indhentning af data for så vidt angår logoplysninger for NemID/MitID og NemKonto. Derudover skal borgeren vedlægges politianmeldelse som dokumentation.

Borgernes persondata vil blive håndteret af en begrænset gruppe af medarbejdere og adgangen til oplysningerne begrænses ved hjælp af sikkerhedsgrupper. Der indhentes kun de oplysninger, som er nødvendige for at sagsbehandle borgernes henvendelser.

4.2.7.Princip 6: Anvendelse af offentlig infrastruktur

Efter princip 6 bør offentlige myndigheder, i det omfang det er muligt og hensigtsmæssigt, anvende eksisterende offentlig infrastruktur, så der sikres størst muligt genbrug og sammenhæng på tværs.

Ændringsforslaget omhandler eksisterende offentligt infrastruktur, herunder særligt NemKonto, for så vidt gælder at sikre borgere, der uforskyldt bliver svindlet deres berettigede udbetalinger via NemKonto-systemet.

I selve kontakten med borgeren anvendes den fællesoffentlige løsning Digital Post.

4.2.8.Princip 7: Forebygger snyd og fejl

Efter princip 7 bør der ved udarbejdelse af lovgivningen tages højde for muligheden for efterfølgende kontrol samt forebyggelse af snyd og fejl. Med ændringsforslaget er der mulighed for kontrol af sagsoplysninger ved indhentning af politianmeldelse samt relevante logoplysninger. Den begrænsede datamængde, på hvilken baggrund der skal træffes afgørelse, udgør dog en risiko for snyd og fejl.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vil ikke medføre hverken erhvervsøkonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. De administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget vil medføre positive administrative konsekvenser for borgere. Borgere, som har lidt et tab som følge af svindel med NemKonto, vil fremover kunne få dækket tabet af den foreslåede kompensationsordning.

Lovforslaget medfører også en række negative administrative konsekvenser for borgerne. I forbindelse med kompensationsordningen vil borgeren skulle indbringe sagen om kompensation for tab efter svindel med NemKonto og vil potentielt skulle fremsende dokumentation i forbindelse med sagsbehandlingen. Dette vil være mest relevant for svindelsager af ældre dato, hvor Digitaliseringsstyrelsen ikke har mulighed for at få oplysningerne på anden vis.

Det er hjemlet mulighed for, at afgørelsen om kompensation ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Borgere vil derfor ikke have mulighed for at påklage afgørelserne. Indledningsvist vil Digitaliseringsstyrelsen forestå sagsbehandlingen. I dette tilfælde vil rekursadgangen på grund af faglige kompetencer ikke være hensigtsmæssig.

7. De klima- og miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den x til den x været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: X

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
--	---------------------------------------	-----------------------------------

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Løbende udgifter under 5 mio. pr. år, med faldende udgifter over en årrække.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Nye administrative sags-gange for Digitaliseringsstyrelsen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klima- og miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten		
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering] /Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)		

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

§ 5 c

Bestemmelsen er ny.

Gebyrordningen skal bruges til at finansiere den nye kompensationsordning. Tilslutning til NemKonto-systemet er en frivillig service, som betalingsformidlerne kan anvende efter eget ønske mod betaling for at lette administrative byrder.

Finansministeren får mulighed for at fastsætte nærmere regler for gebyrordningen, herunder også at gebyret kan kræves direkte og ikke skal pålægges gennem tilslutningsvilkårene. Størrelsen på gebyret kan fastsættes løbende og justeres efter behov.

§ 5 d

Bestemmelsen er ny.

Det foreslås, at der fastsættes en øvre grænse for det eventuelle gebyrs størrelse. Gebyrbetalingen baseres på hyppigheden af anvendelsen af systemet, så hver komplettering pålægges et gebyr. Komplettering er påføring af oplysning fra NemKontosystemet om til hvilken pengeinstitut-konto, det anviste beløb skal overføres til.

Beløbsbegrænsningen er baseret på en estimeret anvendelse af systemet og en forventet udbetaling af compensation. På baggrund af oplysninger fra NemKontosystemet estimeres det, at der årligt foretages 25 millioner kompletteringer af private udbetalinger. Det forventes, at udbetaling af compensation for private udbetalinger årligt vil være i omegnen af 1 million kroner.

Til nr. 2

Bestemmelsen er ny.

§ 6 a, stk. 1, 1. pkt.

Det er kun fysiske personer, der er omfattet af kompensationsordningen, selvom juridiske personer også er forpligtet til at have en NemKonto. Juridiske personer er underlagt en anden proces ved anvisning af NemKonto, som er mere omfattende end den fysiske personer er underlagt. Forskellen i de to procedurer er begrundet i et ønske om at fysiske personer skal have

lettere ved at skifte NemKonto, bl.a. via selvbetjeningsløsninger. Dette gør dog også svindel lettere. Af denne grund er kompensationsordningen kun tiltænkt fysiske personer.

De sager der påtænkes behandlet under kompensationsordningen, vil være sager hvor der er sket fejl eller svindel ved anvisning eller ændring af NemKonto, som har medført at en borger ikke har modtaget en retmæssig udbetaling.

Fejl ved anvisning eller ændring af NemKonto kan forekomme ved at der indtastes et forkert kontonummer. Svindel med oplysninger i NemKonto-systemet kan fx ske i forlængelse af et identitetstyveri, hvorefter en svindler foretager en ændring af den konto, som ofret for identitetstyveriet har registeret som sin NemKonto, ved at bytte ofrets konto ud med svindlerens egen konto. Derved vil pengeoverførsler til ofret, der foretages via NemKonto-systemet, ende på svindlerens konto.

Den økonomiske kompensation vil udgøre samme beløb som borgeren har mistet, så borgeren holdes skadesfri.

§ 6 a, stk. 1, 2. pkt.

Der vil ikke blive udbetalt kompensation til borgere, der er blevet kompenseret på anden vis, fx af en arbejdsgiver eller offentlig myndighed. Lovforslaget vil ikke have indvirkning på gældende regler efter betalingsloven, samt den almindelige aftaleret, som regulerer eksempelvis uautoriserede overførsel via Netbank, køb af varer over internettet, optagelse af lån mv, hvor borgeren som udgangspunkt ikke hæfter i forbindelse med eventuelt misbrug.

§ 6 a, stk. 1, 3. pkt.

Viser det sig at borgeren, der har modtaget økonomisk kompensation, har modtaget denne på baggrund af svig, kan Finansministeren fastsætte regler om, at sagsbehandlingen genoptages, og afgørelsen berigtiges. Dette vil kunne omfatte, at borgeren forpligtes til at tilbagebetale den økonomiske kompensation, eller at denne modregnes i borgerens offentlige ydelser. Det foreslås, at finansministeren kan fastsætte regler om indhentelse af relevante oplysninger til sagsbehandlingen, fra navngivne aktører. For at sagen kan blive oplyst tilstrækkeligt, vil det fx være nødvendigt at indhente logoplysninger og bankoplysninger. Dette kan være under forudsætning af samtykke fra borgeren. Det er forudsat i sagsbehandlingen, at borgere ved sagens indgivelse vedlægger en række dokumenter, herunder politianmeldelse og bevis for ret til ydelse. Finansministeren kan også fastsætte regler om videregivelse af oplysninger fra den sagsbehandlende myndighed til andre aktører, til brug for sagsbehandlingen.

Der træffes på baggrund af borgerens fremlagte dokumentation samt supplerende logoplysninger afgørelse om, hvorvidt der skal udbetales kom-

pensation. Der udbetales compensation for manglende udbetalinger vedrørende offentlige og private ydelser, der ikke følger af anden lov eller aftale, såfremt borgeren ikke har handlet uagtsomt. Som led i uagtsomhedsvurderingen bør det bl.a. indgå under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens oplysninger (brugernavn, adgangskode og nøglekort til NemID), om indehaveren havde haft kendskab til, at tredjemand var kommet i besiddelse af de pågældende oplysninger, og om indehaveren havde gjort, hvad der var muligt for at forhindre misbrug, fx ved at spærre sit NemID så hurtigt som muligt. Udbetaling af compensation forudsætter, at borgeren indsender dokumentation for kravet, således at sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at myndigheden kan træffe afgørelse.

§ 6 a, stk. 1, 4. pkt.

Indgivelse af anmodning om compensation skal være myndigheden i hænde, snarest muligt efter at borgeren har konstateret, at udbetalingen mangler. Finansministeren kan fastsætte regler om, at indgivelse af anmodning om compensation skal ske digitalt.

Finansministeren kan fastsætte regler om, at forholdet skal være politianmeldt forud for indgivelse af anmodning om compensation. Politianmeldelsen af forholdet skal være anmeldt umiddelbart i forlængelse af det kriminelle forhold. Dette vil indgå i vurderingen af borgerens uagtsomhed.

§ 6 a, stk. 2.

Det foreslås, at finansministeren kan fastsætte regler om, at den sagsbehandlende myndighed træffer endelig administrativ afgørelse i sager om ansøgning af compensation i forbindelse med fejl eller svindel med udbetalinger via NemKonto. Det vil stadig være muligt at rejse sag ved domstolene.

§ 6 a, stk. 3.

I svindelsager har en borger fået stjålet et pengebeløb, som blandt andet kan være løn eller en offentlig ydelse. Borgeren har på denne baggrund et retskrav mod skadevolderen, og kan ved en eventuel straffesag sideløbende rejse krav om erstatning. Når staten yder erstatning til borgeren, bliver borgens tab dækket, og det foreslås derfor, at finansministeren kan fastsætte regler om, at staten indtræder i skadeslidte sted, så staten vil kunne indkræve pengene, hvis skadevolder senere hen identificeres.

§ 6 a, stk. 4.

Hensynet med lovforslaget er at beskytte borgere mod økonomiske tab, uanset hvornår tabet er sket. Det foreslås derfor, at finansministeren kan

fastsætte regler om, at økonomiske tab lidt før lovens ikrafttræden, kan dækkes ved kompensationsordningen.

§ 6 a, stk. 5.

Det foreslås at finansministeren kan fastsætte regler om, at sagsbehandlingen skal forestås af en offentlig myndighed, som finansministeren vælger. Det påtænkes at ministeren vil kunne henlægge opgaven inden for eget ministerområde, eller ved aftale henlægge sagsbehandlingen hos anden myndighed.

Til nr. 3

Bestemmelsen er en konsekvensrettelse som følge af den eksisterende § 5 a og den foreslåede § 5 c. Disse to bestemmelser vedrører henholdsvis tilslutningen for private betalere og gebyrordningen, som kan finansiere kompensation for svindel med private betalinger. Der er således ikke behov for, at disse to bestemmelser omfatter selvejende institutioner efter § 12.

Til nr. 4

Bestemmelsen er en konsekvensrettelse som følge af den eksisterende § 5 a og den foreslåede § 5 c. Disse to bestemmelser vedrører henholdsvis tilslutningen for private betalere og gebyrordningen, som kan finansiere kompensation for svindel med private betalinger. Der er således ikke behov for, at disse to bestemmelser omfatter selvejende institutioner efter § 12.

Til § 2

Det foreslås i § 2, at loven træder i kraft den 1. august 2022.

Da Lov om offentlige betalinger ikke gælder for Færøerne og Grønland, gælder nærværende lovforslag heller ikke for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p>I lov om offentlige betalinger m.v., jf. lovbe- kendtgørelse nr. 798 af 28. juni 2007, foreta- ges følgende ændringer:</p> <p>1. Efter § 5 b indsættes:</p> <p>”§ 5 c. Finansministeren kan fast- sætte regler om, at private udbetalere skal betale et gebyr ved anvendelse af det efter § 4 etablerede kontoregister og i medfør heraf udviklede Nem- kontosystem. Gebyret skal dække udgifter til kompensationsordning ef- ter § 6 a.</p> <p>Stk. 2. Finansministeren kan fast- sætte regler for vilkår for gebyret, herunder gebyrets størrelse og æn- dring af tilslutningsvilkår for de pri- vate betalere.</p> <p>§ 5 d. Gebyr fastsat efter § 5 c kan ikke overstige 0,04 kroner pr. kom- plettering.”</p> <p>2. Efter § 6 indsættes:</p> <p>»§ 6 a. Finansministeren kan fast- sætte regler om økonomisk kompen- sation til fysiske personer omfattet af § 1, stk. 1, der ikke har modtaget ret- mæssig udbetaling i forbindelse med svindel eller fejl ved anvisning eller ændring af Nemkonto. Ministeren kan fastsætte regler om, at der ikke kan udbetales compensation til fysi- ske personer, som er fuldt kompen- seret på anden vis eller som har</p>

<p>§ 12. §§ 1-8 omfatter selvejende institutioner m.v., hvis driftsbudget er optaget på bevillingslov.</p> <p>Stk. 2. §§ 1-7 omfatter endvidere selvejende institutioner m.v., som en kommune eller region har indgået driftsoverenskomst med.</p>	<p>handlet uagtsomt eller forsætligt. Ministeren kan fastsætte regler om sagsbehandlingen, herunder at anmodningen skal indgives inden for et nærmere fastsat tidsrum, genoptagelse og videregivelse og indhentning af relevante oplysninger. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af anmodning om kompensation, herunder at dette skal ske digitalt, samt om, at forholdet skal være politianmeldt forud for, at sagsbehandlingen begyndes, i umiddelbar forlængelse af kendskab til det kriminelle forhold.</p> <p>Stk. 2. Finansministeren kan fastsætte regler om, at afgørelse om kompensation ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.</p> <p>Stk. 3. Finansministeren kan fastsætte regler om indtræden i skadelidtes krav mod skadevolder, i det omfang der udbetales kompensation til skadelidte.</p> <p>Stk. 4. Finansministeren kan fastsætte regler om kompensation til personer efter stk. 1, hvor forholdet er begået før lovens ikrafttrædelse.</p> <p>Stk. 5. Finansministeren kan fastsætte regler om, hvilken myndighed der skal forestå sagsbehandlingen.”</p> <p>3. Tre steder i § 12, ændres ”§§ 1-8” til: ”§§ 1-5 og §§ 6-8”.</p> <p>4. To steder i § 12, ændres ”§§ 1-7” til: ”§§ 1-5 og §§ 6-7”.</p>
--	---

Stk. 3. §§ 1-8 og regler udstedt i medfør heraf finder tillige anvendelse for institutioner, foreninger, fonde m.v.,

1) hvis udgifter eller regnskabsmæssige underskud dækkes ved statstilskud eller ved bidrag, afgift eller anden indtægt i henhold til lov, eller

2) som modtager kapitalindskud, tilskud, lån, garanti eller anden støtte fra staten eller en institution m.v., som er omfattet af nr. 1, såfremt kapitalindskudet m.v. har væsentlig betydning for modtageren.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder dog ikke anvendelse i det omfang, der i anden lovgivning er regler om betalingsforvaltning, som ikke er forenelige med loven eller regler fastsat efter loven.

Stk. 5. Vedkommende kommune eller region kan undtage selvejende institutioner som nævnt i stk. 2 fra bestemmelserne i §§ 1-7.

Stk. 6. Vedkommende minister kan efter forhandling med finansministeren undtage institutioner, foreninger og fonde m.v. som nævnt i stk. 3 fra bestemmelserne i §§ 1-8.